

Stjepko Težak, Zagreb

## DIJALEKTNI RJEČNICI U SVJETLU JEZIČNONASTAVNE PROBLEMATIKE

Koliko znam, naši učenici nisu kažnjavani zbog upotrebe zavičajnoga govora u školi onako kako, navodno, još i danas učitelji kažnjavaju čak u Okcitaniji ako progovore svojim langue d'oc.<sup>1</sup> Nismo imali ni krilatice poput ove: »Italija je stvorena, treba stvoriti Talijane, svi moraju govoriti talijanski, stoga — rat dijalektu!«<sup>2</sup> Ipak taj bojni poklič, kojim je talijanska buržoazija školu ne samo udaljila od života nego je i ujarmila u zaprežna kola svojih klasnih interesa,<sup>3</sup> u blažem, prigušenijem pa možda baš zato i djelotvornijem obliku nije sasvim mimoišao našu školu. Da jest, ne bi mi seljakinja na obali Korane kad sam je poticao da govori »po domaće« začuđeno odvrtila: »A moj gospon, kaj će vam to? Mi vam grdo divanimo.« Možda joj učiteljica u pučkoj školi ili nastavnica u osmoljetki i nije izrekom zavičajni govor proglasila ružnim, ali je, bez sumnje, na njezinu čakavsko-kajkavsku rečenicu nejednom reagirala prijekorno: »Zašto ne govoriš lijepo, književno?« i tako otvarala put uvjerenju da lijepo govore drugi (gospoda, školovani ljudi, ljudi od položaja i vlasti). I malo pomalo prevladana je ona pradavna, sebična, ali sasvim ljudska svijest po kojoj je Jurju Križaniću narječje »među Kúpoju i Vúnoju rikami vo ujęzdeh Bihća gráda okol Dubovcá, Ozljá i Ribnika ostrógov« najljepše, svijest koja je navela Vuka Karadžića da svoj hercegovački govor ponudi za književni jezik, svijest po kojoj je moj govor lijep, a ružno govore drugi.

Slažući se s Johnom Lyonsom kad tvrdi da »svaki jezik posjeduje dovoljno bogat rječnik za izražavanje svih značajnih razlika u društvu koje se njime služi«<sup>4</sup> (a to vrijedi i za narječja) i ne prihvaćajući Jespersenovo uvjerenje da je zbog ravnomjernije samoglasničko-suglasničke raspodjele talijansko *amore* ljepše od engleskog *love* ili danskoga *elske*<sup>5</sup>, zalažemo se za drukčiji, zavičajnu naklonjeniji odnos prema narječju u nastavi jezika. Po-

<sup>1</sup> Lothar Baier, *Okzitanien*, Süddeutsche Zeitung, 30—31. 8. 1975 (Nr. 198).

<sup>2</sup> Dario Antiseri, *Il dialetto nella scuola italiana di ieri e di oggi*, Pedagogia e vita, 1974—75/2, Brescia.

<sup>3</sup> Isto.

<sup>4</sup> Džon Lajons, *Lingvistička revolucija N. Čomskog*, Duga, Beograd, 1974, str. 39.

<sup>5</sup> Otto Jespersen, *Čovječanstvo, narod i pojedinac sa lingvističkog stanovišta*, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo, 1970, str. 106.

tisnuvši zavičajni govor sasvim na rub nastavnih programa, a praktički čak i preko toga ruba, škola je razvijala u učenika kajkavaca, čakavaca i staro-štokavaca osjećaj jezične manjevrijednosti. Tako je — po riječima Darija Antiserija — blokirala »izražajnost učenika, učinila ih psihološki nesigurnima, naučila ih je prezirati ono što živo i pravo djeca donose u svojoj glavi i svojem srcu u školu, postavila se protiv ambijenta, zabranila si je najbolju nastavu nacionalnog jezika«. <sup>6</sup> Zanemarila je vrijednosti proistekle iz dvojezičnosti o kojoj govori Friedrich Dürrenmatt kad ističe: »Ich rede Berndeutsch und schreibe Deutsch« i dodaje da mu je švicarskonjemačko narječje materinski jezik, jezik osjećaja, a njemački književni jezik — očinski jezik, jezik uma, volje i pustolovine. <sup>7</sup> Otklonivši se od zavičajnoga govora škola se otklonila i od zavičajne kulture, a to nije koristilo ni općem jeziku ni općoj kulturi učenika.

Na njemačkom su jezičnom području već u prošlom stoljeću lingvo-metodičari upozoravali na potrebu drukčijeg odnosa prema dijalektu u školi, pa je tako 1813. Klaus Harm objelodanio svoje »Vježbe prevođenja iz donjonjemačkoga u visokonjemački«, a Švicarac Jost Winteler 1878. iznio je svoje teze »O zasnivanju nastave njemačkoga jezika na narječju učenika«. Profesor njemačkoga jezika i švicarske književnosti te metodike njemačkoga jezika na Sveučilištu u Bernu Otto von Greverz u svom referatu »Narječja kao temelj nastave njemačkoga« 1899. traži od nastavnika da izrađuju rječnik narječja svojih učenika i na njem oslonjene zbirke zadataka za vježbe. »Tako bi svaka škola dobila svoju zavičajnu gramatiku i učitelj bi ujedno bio prijatelj i čuvar zavičajnog jezičnog blaga te posrednik s višim jezikom naobrazbe.« <sup>8</sup>

Potaknut možda poznavanjem tih gibanja u Švicarskoj, ili pak samo svojim vlastitim promišljanjem o jezičnoj nastavi, autor glasovitog »Logičko-filozofskog traktata«, Ludwig Wittgstein je, učiteljujući dvadesetih godina našeg stoljeća u Donjoj Austriji, izradio zavičajni rječnik sa svojim učenicima. Pripremajući za objavu Wittgsteinov »Rječnik za osnovne škole« i tragajući za sjećanjima na njegov učiteljski rad u Trattenbachu, Otterthalu i Puchbergu Dario Antiseri je zabilježio i ovakve izjave bivših Wittgsteinovih đaka: Kad god bi se učenik mučio da se izrazi na njemačkom, Wittgstein bi mu rekao: Kako to kažeš kod kuće? I onda bi učenik govorio na dijalektu. Dopuštao je da se u razredu govori narječjem, a sam je predavao drugi jezik — njemački. Ali biti bilingvist nije grijeh. <sup>9</sup>

Slijedeći slične ideje, u Italiji je eksperimentirao Orlando Spigarelli. U eksperimentalnim odjeljenjima učenici su se slobodno služili svojim narječjem, a u kontrolnima je — kao i u ostalim talijanskim školama — narječje bilo zanemareno. Nakon višegodišnjeg rada Spigarelli je objavio dvije

<sup>6</sup> Dario Antiseri, *n. dj.*

<sup>7</sup> Prema: Hans Rudolf Egli, *Mundart und Schriftsprache in den Volksschulen der Deutschsprachigen Schweiz*, u knjizi: Erich Wolfrum, *Taschenbuch des Deutschunterrichts*, Baltmannsweiler, 1976. str. 772.

<sup>8</sup> Isto, str. 773—774.

<sup>9</sup> Dario Antiseri, *n. dj.*

knjige s bogatom dokumentacijom, rezultatima i zaključcima,<sup>10</sup> prema kojima djeca iz odjeljenja gdje je narječje ravnopravno s književnim jezikom: sve više govore i iskazuju se, gledaju svoj svijet veselije, suprotstavljajući dijalekt književnom jeziku stječu jasnu spoznaju jezičnih činjenica, s vremenom solidno ovladavaju književnim jezikom i po svojoj se neometanoj izražajnosti nerijetko pretvaraju u male umjetnike.<sup>11</sup>

I u našoj se lingvometodičkoj literaturi, kao i u nastavnoj praksi, u novije doba sve više brige poklanja i dijalektu. I. Brabec piše o potrebi da nastavnici izrađuju mjesnu gramatiku koja će im biti putokaz u izradi izvedbenog nastavnog programa<sup>12</sup>, a T. Peruško u svojoj *Specijalnoj didaktici* donosi i potanje upute za izradu i primjenu školske diferencijalne gramatike.<sup>13</sup> Razlikovne gramatike i razlikovni rječnici otada su sve češća tema jezičnometodičkih rasprava<sup>14</sup> izrađuju ih i studenti kao svoje diplomske radnje, a u nizu škola već su ostvarene takve gramatike i rječnici.<sup>15</sup> S nastavnicima surađuju i učenici: zapisujući ili snimajući na magnetofonsku vrpcu razgovore, priče, poslovice, uzrečice i uopće izraze i riječi svojih ukucana i susjeda. Obično je to osnovni sadržaj rada filoloških i sličnih družina, odnosno sekcija. Potiče ih i revija »Modra lasta« svojim redovitim natječajem »Lijepa si, moja zemljo«, u kojem se mladim natjecateljima sugerira i izrada zavičajnog rječnika. Kad ih izrađuju nastavnici solidne lingvističke i dijalektološke naobrazbe, ti su rječnici pouzdani i dovoljno obavijesni te zavređuju da se i objelodane, kako pokazuju ova dva primjera:

#### *Kajkavski*

baländuvati (-ujaem)	— buncati
balasóuditi (-im)	— lutati; buncati
bèručka, f. (-ae)	— pregršt
bíedzga, f. (-ae)	— bazga, zova
cěc, m. (céca)	— sisa <sup>16</sup>

<sup>10</sup> Orlando Spigarelli, *Il libero comporre e il dialetto*, Gubbio, 1968; *Il dialetto e la scuola*, Firenze, 1973.

<sup>11</sup> Dario Antiseri, *n. dj.*

<sup>12</sup> Ivan Brabec, *Kultura riječi u obaveznoj školi*, Pedagoški rad, 1958/5—6.

<sup>13</sup> Tone Peruško, *Materinski jezik u obaveznoj školi*, Pedagoško-književni zbor, Zagreb, 1961, str. 264—267.

<sup>14</sup> Vidi: Stjepko Težak, *Proučavanje mjesnoga govora* u knjizi »Literarne, novinarske, recitatorske i rodne družine«, Školska knjiga, Zagreb, 1969, str. 55—62; *Razlikovna gramatika* u knjizi »Gramatika u osnovnoj školi«, Zagreb, Školska knjiga, 1980, str. 151—163; Milorad Telebak, *Diferencijalna gramatika — važno sredstvo u nastavi*, Prilozi nastavi srpskohrvatskog jezika i književnosti, 1973—1974, br. 3., Mijo Lončarić, *Dijalektologija i dijalekti u školi*, Jezik, 1980/1 (god. 28); Damir Kalogjera, *O odnosu regionalni dijalekat — standardni jezik*, Jezik, 1965/66, br. 1 (god. 13).

<sup>15</sup> Vidi o tom časopis »Suvremena metodika nastave hrvatskog ili srpskog jezika«, broj 1/1978 — posvećen razlikovnoj gramatici u nastavi.

<sup>16</sup> Kazimir Sviben, *Iz razlikovne gramatike Osnovne škole Zlatar*, Suvremena metodika, 1978/1.

## Čakavski

abadāt	— mariti, obraćati pažnju
ăș	— jer
bāla	— lopta
berhān	— suknja
còk	— klada <sup>17</sup>

Ali i učenici su sastavljajući zavičajnih rječnika. Imao sam prilike pregledati više takvih popisa zavičajnih riječi iz osnovnih škola u Malom Lošinju, Cresu, Pazinu, Rijeci, Ogulinu, Jarčem Polju, Vidovcu kod Varaždina, Virovitici, Feričancima i drugdje. Ti su rječnici, dakako, lišeni naglaska i važnih gramatičkih podataka, ali korisno je već to što su neke riječi zapisane i makar samo djelomice objašnjene.

Voditeljica grupe »Mali lingvisti« OŠ »Vladimir Nazor« u Pazinu ovako prikazuje rad svojih učenika: »Svaki učenik stvara svoj mali rječnik, govor svog mjesta. Na sastancima je rječnik sistematiziran. Gramatički dio također je rađen na satu, ali prema točno određenim zadacima. Mlađi učenici, V i VI razred, pretežno su sudjelovali u sistematizaciji rječnika, a stariji, VII i VIII razred, radili su na oblikovanju gramatičke građe.« Njihov je mali rječnik komparativni, četveroselni:

<i>Pagubice</i>	<i>Cerovlje</i>	<i>Gračišće</i>	<i>Gradine</i>	
fureš (-ta, -ti)	furešt	fureš	furešt	— stranac
luštiera	ruštiera	galoža	rašćera	— posuda za pečenje kruha
ščepun	ščapun	ščapuon	ščapon	— karanfil <sup>18</sup>

Za stvaranje takvih razlikovnih rječnika nastavnike potiče i obrada teme: arhaizmi (zastarjele riječi). Kao domaću zadaću učenici popisuju riječi svojih djedova i baka. Najčešće to i nisu u pravom smislu arhaizmi, nego samo dijalektizmi, jer djeci nije lako utvrditi što je u njihovu zavičajnom govoru zastarjelo. Zato će se u takvu rječniku naći i natuknica: *cviće* s tumačenjem: *cvijeće*. Ilustrirat ću to izvacima iz rječnika arhaizama učenika u Jarčem Polju:

alat	— riđan, konj, konjska dlaka	gnjoj	— đubar
apšule	— cipele	gudac, guci	— svirač, svirači
barlac	— drvena posuda za vodu	heroplan	— avion
binješ	— kratki kaput	kokot	— pijetao
čulak	— odvaja dva susjedna polja	kola	— auto
čun	— čamac	kotač	— bicikl
divanit	— govoriti		
filar	— svjetiljka s petrolejem		

<sup>17</sup> Iva Lukežić, *Iz razlikovne gramatike Osnovne škole Jelenje-Dražice*, Suvremena metodika, 1978/1.

<sup>18</sup> Iz materijala poslanog na natječaj »Lijepa si moja zemljo«.

krila	— sadašnja suknja	risat	— crtati
krljak	— šešir	rub	— stolnjak
krpljet	— zamjena balkona pred kućom; hodnik	rubaća	— košulja
krubla	— boca za vodu	rupčić	— maramica
lapat	— polje, oranica	sija	— grmlje
liv	— dvorište	snig	— snijeg
loza	— šuma	stena	— zid
melja	— brašno	šaer	— sjenik
odar	— dvorište	škornje	— buce
oganj	— vatra	tmalo	— drvenik
olruk	— muški kaput	toporišće	— drveni nasad za oruđe
pećica	— maramica	tršće	— vinograd
peteh	— pijetao	vašer	— umivaonik, lavor
postelja	— krevet	vulavka	— žnjiravka
požnac	— boket, lončić, posuda za piti vodu	vura	— sat
prag	— drvo ispred vrata	zdeljnjak	— mjesto na kojem su stajali brus i voda
putac	— gumb	žaga	— pila
		žarulja	— sijalica

Takve učeničke zbirčice riječi mogu biti poticajnije i korisnije nastavno sredstvo nego metodički savršen jezični udžbenik ili priručnik. Pomoću njih jezična nastava postaje zornom i bliskom učeniku jer ga navodi na promatranje nečega što nije daleka apstrakcija, nego nešto čime se on danomice služi i što je čvrsto vezano uz njegove osjećaje, doživljaje i svijet u kojem se kreće. Već letimični pogled na te učeničke popise arhaizama otkriva probleme preko kojih nastavnik ne bi smio olako prijeći:

1. Kako razlikovati dijalektno od arhaičnoga?

2. Kakvo je mjesto tuđica u dijalektu (alat, žaga)?

Indikativno je da učenici tuđice (auto, bicikl, đubar) olako uvrstavaju u standardnojezični rječnik, a svoje riječi (koje kao — *kola*, *kotač*, *gnoj* — i nisu čak ni dijalektizmi) guraju u arhaizme. Učenik bi morao doznati da uz *gumb* imamo i *dugme* i *puce*, koje nastavnici ispravljajući zadaća sve češće tjeraju u jezičnu ropotarnicu (precrtavajući učenicima riječ *puce* kao zastarjelu, iako im B. Klaić u »Velikom rječniku stranih riječi« za turcizam *dugme* i za hungarizam novogrčke provenijencije *gumb* nudi baš tu sasvim našu riječ.

3. Kako se odnositi prema sinonimnim riječima? Koje su istoznačnice a koje sličnoznačnice? Je li u Jarčem Polju *peteh* u svakom pogledu ravnopravan *kokotu*? Je li *lapat* polje ili njiva? Je li svaka *stena* zid? U stilskim vježbama bi posebnu pažnju valjalo posvetiti sinonimnim parovima kao što su: *oganj* — *vatra*, *postelja* — *krevet*, *rupčić* — *maramica*, *žarulja* — *sijalica*. Pri tom valja u pomoć pozvati i tekstove iz suvremene književnosti da se demantira arhaičnost nekih od tih riječi ili utvrdi stilaska distinktivna nijansa.

4. Kako pomoći učeniku u potrazi za najtočnijim prijevodom dijalektne ili arhaične riječi? Izražajna nemoć učenikova da nađe najpogodniju književnu zamjenu za *filar* (svjetiljka s petrolejem mj. petrolejka), *krila* (današnja suknja, mj. vrsta suknje u starinskoj narodnoj nošnji) ili *čulak* (odvaja dva susjedna polja mj. međa) — mogu biti vrlo poticajno ishodište za različite leksičke vježbe. Pri tom ne treba smetnuti s uma da se učenik nalazi u vrlo teškom položaju: svojom domaćom riječju suvereno gospodari u svim kontekstima i s brojnim značenjskim nijansama, ali kad joj treba naći književnojezični nadomjestak, posustaje dvostruko: zbog oskudice u svom književnom vokabularu i zbog oskudnog jezičnog znanja nužnog za otkrivanje tananih značenjskih razlika. Posao mu otežava i emocionalna veza sa zavičajnom riječi i konkretnim predmetom uz koji je ta riječ u njegovoj svijesti neotkidivo zalijepljena, veza o kojoj pripovijeda Raos: »To vam je sat. Nije sat. Kad bih ga nazvao satom, isto bih ga tako grdno ponizio kao kad bih pastuha lipicanca nazvao konjem. Ne, on nije bio sat, već Reloj.«<sup>19</sup> Zato valja učenike poticati da ne zapisuju samo gole riječi, nego cijele rečenice i tekstove iz kojih je jedino moguće nazrijeti pravo značenje i stilsku vrijednost pojedine riječi. A stilskim vježbama u kojima učenici opisno tumače neprevedivu zavičajnu riječ razvija se ne samo sposobnost zapažanja, razlikovanja, poistovjećivanja i definiranja nego i sposobnost izražavanja. Treba pomoći učeniku da se ne zadovolji s nepotpunim određenjem, jer npr. *liv* nije dvorište, nego dvorište pred stajom s gnojništem, a *krubla* nije boca za vodu, nego kuglasta zemljana posuda s uskim grlom i ručkom, obujma od 1 do 10 litara, služi za držanje, nošenje i pije-nje vode.

U nastavi leksikologije nalazi se i tema: žargonizmi. Zato je razumljivo da se u gradskim školama mjesto dijalektnih pojavljuju žargonski rječnici. Sastavljači zbirke »I te naše fore« (Žargonizmi), članovi Literarno-filološke družine OŠ »Turnić« u Rijeci pišu: »Naš život je matematika, i umjetnost, i hrvatski, i zemljopis, i... i... i trake, i trapke, i antilopke, i sunce, i more, i svijeće, i cola, i disco... (...) Naši izrazi koje upotrebljavamo na ulici i oni tulumi, i onaj jeans, neka vas jednostavno ne tangiraju. (...) Pokušajte nas razumjeti, sad je naše, i sad je takvo doba. Pokušali smo sastaviti rječnik našeg đaćkog žargona, nas, generacije kokakolaša.«<sup>20</sup> Evo izvotka i iz toga đaćkog žargonskog rječnika:

autotutaža	— saobraćajni udes	đana	— nevina djevojka
bašta	— udarac	đonjati	— spavati
cajo	— milicionar	fitilj	— kravata
cicobran	— prsluk	fora	— zabava
cok	— jedinica	gajba	— stan
čips	— seljak	hokejaš	— starac sa štapom
ćuka	— sat	kamion	— jedinica
degeš	— malouman čovjek	kazić	— kazetofon

<sup>19</sup> Iva Raos, *Pradjedov reloj*, Modra lasta, 15. rujna 1974.

<sup>20</sup> *I te naše fore*, Rijeka, 1980, rad poslan na natječaj Modre laste »Lijepa si, zemljo moja«.

kekec	— jedinica	ribizla	— djevojčica
kompa	— društvo	rista	— dosadan starac
kukumalo	— nos	roksa	— nelijepa djevojka
kvaka	— jedinica	rupčaga	— škola
limać	— đak	simpić	— simpatija
ljuska	— odijelo	šulja	— košulja
majmun	— jedinica	top	— jedinica
ovca	— naivna i laka žena	tutata	— automobil
perje	— odjeća	zemljotres	— zemljopis
potres	— povijest	žuta ludnica	— škola
riba	— djevojka		

U raspravama o takvim žargonskim rječnicima učenici mogu stjecati prve psiholingvističke i sociolingvističke spoznaje, ali i znanje korisno za bogaćenje njihova izraza, i to ne samo kao spoznaje o funkcioniranju žargona u društvenoj komunikaciji nego i kao spoznaje o mogućnostima tvorbe riječi metaforičnim, onomatopejskim, analogijskim, asocijacijskim, metateičkim, skraćivačkim i drugim postupcima.

Ali nije li takvo bavljenje dijalektom i žargonom teret učeniku i nastavniku, oduzimanje dragocjenog vremena nastavi književnog jezika? »Ako bi trebalo dijalekte sačuvati usporedo sa zajedničkim jezikom — piše O. Jespersen — to bi značilo da bi mnogi ljudi bili primorani da stvarno uče dva jezika, i to baš oni kojima je najteže školovati se i koji imaju za to najmanje vremena. Za njih bi bilo mnogo korisnije da budu u stalnoj i čvrstoj vezi sa standardnim jezikom. U tom slučaju bi učili samo jedan jezik i bolje bi ga savladali.«<sup>21</sup> I opet se nećemo složiti s velikim danskim lingvistom, jer se ne zalažemo niti za čuvanje dijalekata putem nastave niti za učenje dijalekta u svrhu komuniciranja. Učenici ne moraju učiti svoj zavičajni idiom jer nije suvereno vladaju. On im je samo ishodište na putu do jasnijih jezičnih spoznaja i bržeg ovladavanja standardnim jezikom.

Kontrastivna analiza, na čije nas je prednosti u nastavi stranog jezika upozorio R. Filipović,<sup>22</sup> pokazuje se uspješnom i u nastavi standardnog jezika zasnovanoj na usporedbama s učeničkim mjesnim govorom. A izrada razlikovnih gramatika i razlikovnih rječnika jedan je od uvjeta takve nastave, a zacijelo i jamstvo da se u školi traže i pronalaze sve svrsishodniji načini razvijanja učeničke jezične svijesti.

Ipak, da bi razlikovni rječnici koji se sastavljaju po našim školama u punom smislu bili i stručni i korisni, valja još štošta učiniti.

1. Školska knjižnica ne bi smjela biti bez literature o mjesnom govoru učenika, ako takva literatura postoji.

2. Nastavničke odjele školskih knjižnica treba opskrbiti dijalektološkom literaturom.

Taj zahtjev otvara i pitanje obavijesnosti naših dijalektnih rječnika. Od onih koji uz — ponekad čak i neakcentuiranu — riječ bilježe samo jed-

<sup>21</sup> Otto Jespersen, *n. dj.*, str. 73.

<sup>22</sup> Rudolf Filipović, *Pedagoška primjena kontrastivne analize*, Pedagoški rad, 1969/3—4.

no značenje mnogo su korisniji rječnici s obiljem podataka: akcenatskih, gramatičkih, semantičkih, stilskih, etimoloških i tekstovnih.

3. Više bi brige valjalo pokloniti dijalektnim dijelovima različitih popisa riječi u čitankama, antologijama i drugim knjigama namijenjenima nastavi. I ti popisi mogu biti instruktivni ne samo za učenika nego i nastavnika koji sastavlja razlikovni rječnik zavičajnoga govora — osobito ako obiluju relevantnim obavijestima.

4. U nastavničkom smjeru studija jugoslavenskih jezika i književnosti treba nastavu dijalektologije i leksikologije, kao i odgovarajuće metodike, u većoj mjeri prilagoditi osposobljavanju nastavnika za rad na školskim razlikovnim rječnicima.

I na kraju, neće biti naodmet ako napomenem da razlikovni rječnici koje sastavljaju nastavnici i učenici mogu biti dobitak ne samo za školu nego i za dijalektologiju. Istraživači dijalektnog i žargonskog leksika, priređivači dijalektoloških rječnika — naići će u skromnim đačkim rječničima i na takve riječi za kojima bi inače godinama morali tragati.

Stjepko Težak

DIALECTAL DICTIONARIES IN TERMS OF THE PROBLEMATICS  
OF LANGUAGE TEACHING

Summary

In our linguistic literature, as well as in teaching practice in more recent times, much concern is being shown for the dialect and on the need for teachers to work out a local grammar book which can act as a guide in their ultimate work in carrying out their teaching program (I. Brabec). Also instructions are given for developing and applying a contrastive differential school grammar (T. Peruško). Contrastive grammars and contrastive dictionaries are all the more the themes of language methodology discussion, such that already in a number of schools such grammars and dictionaries have been made. Contrastive analysis, whose advantage in foreign language teaching was shown to us by R. Filipović, manifests itself successfully also in the teaching of the standard language directed to comparisons with the students' local speech. Contrastive dictionaries which teachers compile in their own classrooms can be a real profit not only for the school but also for dialectology.